

ВІДГУК

офіційного опонента Мохірєвої Юлії Анатоліївни на дисертацію

Аль-Фаваді Худам Меззал Саліх

«Розвиток креативної здібності студентів факультету художньої освіти у процесі навчання декоративно-прикладному мистецтву»,

поданої на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (образотворче мистецтво)

Актуальність виконаного Аль-Фаваді Худам Меззал Саліх дисертаційного дослідження обумовлена провідною роллю творчості як суб'єктивного і об'єктивного факторів розвитку загальної і художньої культури особистості, потребою глобалізованого суспільства у зростанні креативних ресурсів, необхідністю творчої активності у всіх галузях конструктивної діяльності. Це вимагає трансформації традиційних методів навчання у ВНЗ, розробки відповідного методичного забезпечення.

Дисертація Аль-Фаваді Худам Меззал Саліх, виконана на художньо-графічному факультеті Державного закладу «Південноукраїнський Національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського», є складовою науково-пошукової теми кафедри теорії та методики декоративно-прикладного мистецтва і графіки «Науково-дидактична система формування художньо-естетичної компетентності майбутніх вчителів образотворчого мистецтва». Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський Національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» (Протокол №6 від 30.01.2014р.).

Дисертанткою досить кваліфіковано розкрито сутність і значущість наукової проблеми, визначено об'єкт, предмет, мету дослідження, викладено наукову новизну результатів дослідження, їх теоретичне і практичне значення.

Ознайомлення зі змістом дисертаційного дослідження Аль-Фаваді Худам Меззал Саліх переконує в тому, що автором було виконано великий обсяг науково-пошукової та експериментальної роботи, проаналізовано значну

кількість теоретичних і методичних джерел, подано авторське визначення поняття «креативна здібність студентів факультетів художньої освіти», воно трактується як спроможність до успішного продукування ідей, оригінального та швидкого вирішення художніх завдань, а також усвідомленої мотивації й чуттєвої чутливості стосовно об'єктів творчої діяльності у детермінантній сукупності творчої активності особистості та її самореалізації. Розроблено зміст і структуру креативної здібності студентів художніх факультетів, яка складається з інтелектуально-вольового, образно-чуттєвого та мотиваційно-ціннісного блоків.

У дисертаційному дослідженні розкрито поняття «екологічної маргіналізації», яке розуміється як провокативний фактор формування нестандартного сприйняття студентом навколишнього світу з метою перетворення об'єктів та надання їм нової естетичної якості.

Дисертанткою розроблено методичну модель розвитку креативної здібності студентів факультетів художньої освіти в процесі навчання декоративно-прикладному мистецтву, обґрунтовано необхідність опори на екологічний, метапредметний і художньо-конструктивний підходи під час вивчення декоративно-прикладного мистецтва з використанням об'єктів екологічної маргіналізації. На основі принципів нестереотиповості і структурного різноманіття розроблено комплекс методів і прийомів: мотивації і стимулювання, інформаційно-пошукових, проблемно-розвивальних на основі елементів еко-арту, етпо-арту, еко-дизайну з використанням різних технік.

Аль-Фаваді Худам Межаал Саліх аргументовано доведено, що розвиток креативної здібності студентів факультетів художньої освіти у процесі навчання декоративно-прикладному мистецтву може бути ефективним у разі дотримання певних педагогічних умов (створення атмосфери зацікавленості до творчої роботи з маргіналізованими матеріалами; моделювання ситуації з можливістю вибору; створення ефекту раптовості; новизни, актуальності, наближення до досягнень сучасної культури, мистецтва; забезпечення єдності всіх видів творчої діяльності на заняттях).

Вірогідність отриманих результатів дисертаційного дослідження Аль-Фаваді Худам Мезаал Саліх було забезпечено використанням засобів і методик проведення сучасних педагогічних досліджень, які ґрунтуються на досягненнях фундаментальних і прикладних наукових дисциплін.

Дослідження має велике практичне значення: на основі теоретичних і практичних результатів дослідження розроблена навчальна програма практикуму «Художньо-прикладна творчість», матеріали дослідження можуть бути використані для модернізації навчальних програм. Методика розвитку креативної здібності може бути застосована у професійній підготовці та перепідготовці вчителів образотворчого мистецтва; подальших наукових пошуках за методикою розвитку креативної здібності студентів засобами декоративного мистецтва; розробці спецкурсів для студентів мистецьких факультетів вищих педагогічних закладів, а також у підготовці підручників і навчально-методичних посібників.

Основні положення та результати рецензованої роботи пройшли широку апробацію на науково-практичних конференціях різних рівнів. Достовірність та новизна результатів роботи достатньо повно відображені у 8 одноосібних публікаціях, 4 з яких опубліковано в наукових фахових виданнях, 3 статті – в іноземних виданнях (англійською мовою та фарсі).

Автореферат Аль-Фаваді Худам Мезаал Саліх дає достатнє уявлення про характер і зміст дисертаційного дослідження, що характеризується різнобічністю її комплексністю наукових і методичних підходів до розв'язання поставлених проблем, обґрунтованістю вихідних положень.

Оцінюючи в цілому позитивно дисертаційне дослідження Аль-Фаваді Худам Мезаал Саліх, вважаємо за необхідне звернути увагу на певні недоліки, а саме:

1. На нашу думку дисертаційна робота має дещо описовий стиль різних точок зору фахівців із досліджуваної проблеми. При цьому бракує аналізу досвіду педагогів-практиків.
2. Бажано було б більш докладно охарактеризувати регіональні відмінності України та Іраку у вирішенні питання розвитку креативної

здібності студентів факультетів художньої освіти в процесі навчання декоративно-прикладному мистецтву.

3. Доречно звернути прискіпливу увагу на питання формування банку наочності, який може бути прикладом вдалого пошуку і віднайдення нових конструктивних форм, створених із використанням вторсировини, адже в цій галузі межа між високохудожніми творами та творами невисокої мистецької вартості дуже тонка, на відміну від традиційного народного мистецтва, де відбір достойних для наслідування зразків триває не одне покоління майстрів.

4. Доцільно було б глибше розкрити у формувальному експерименті особливості розвитку креативної здібності талановитих студентів із високим рівнем потреби до самореалізації шляхом надання можливості поглиблено працювати над індивідуальними проєктами (курсіві, дипломні роботи) об'єктів із матеріалів більш глибокої переробки вторинної сировини.

5. Пропонуємо додати до змісту експериментального курсу «Художньо-прикладна творчість» вивчення практичного досвіду сучасних українських дизайнерських шкіл. Прикладом можуть бути «вуличні шрифти» Юрія Гулітова, по літері зібрані на вулицях, базарах, огорожах (дещо брутального характеру), щемливий акцидентний шрифт Вероніки Кудімової «Дрібниці» (керівник-проф. Лесняк В. І.), де закінченість композиції кожної літери допомагає розкрити її пластичну ідею. Цікавими для ознайомлення можуть бути твори мисткині зі США українського походження Аки Перейми – інтер'єрні та паркові рухомі металеві скульптури із спрацьованого сільськогосподарського та побутового реманенту. Але більш ґрунтовно ми пропонуємо вивчати ідейні та формотворчі принципи всесвітньо відомої архітекторки та дизайнерки іракського походження, народженої у Багдаді, Захи Хадід. Промисловий та ювелірний дизайн, архітектурні творіння Захи Хадід мають впізнавані пластичні форми, повітряність, м'які лінії, їх називають фантастичними, космічними, інопланетними. Серед її відомих споруд – Музей транспорту в Глазго, Золота станція метро в Ер-Ріяді, Музей сучасних мистецтв у Римі, Культурний центр Гейдара Алієва в Баку, Центральний офіс БМВ, Олімпійський стадіон в Токіо, діловий комплекс в Гуанчжоу та багато інших.

також у її доробку – меблі, посуд, взуття, ювелірні прикраси, яхти, конспет-
кари тощо. Кумиром Захи Хадід був Казимир Малевич, який, за її словами,
допоміг їй перетворити абстрактний метод в евристичний принцип, за
допомогою якого вона винайшла простір. «Я не думаю, що людей можна
навчити архітектурі та дизайну, людей можливо тільки надихати», - казала Заха
Хадід. Сподіваємось, що ознайомлення із творчістю дизайнерки сприятиме
подальшому розвитку креативної здібності студентів, активізує дослідницьку
діяльність, свободу самовираження, додасть впевненості у своїх можливостях.

Дисертаційне дослідження Аль-Фаваді Худам Меааш Саліх «Розвиток
креативної здібності студентів факультетів художньої освіти у процесі
навчання декоративно-прикладному мистецтву» є завершеною науково-
дослідною працею, виконаною в контексті сучасних наукових підходів до теорії
та методики навчання. Враховуючи актуальність, наукову новизну отриманих
результатів, їхнє практичне значення, а також відповідність поданої роботи
нормативним вимогам «Порядку присудження наукових ступенів»,
затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 року
№567, вважаємо, що дисертаційне дослідження Аль-Фаваді Худам Меааш
Саліх відповідає вимогам до кандидатських дисертацій, а її автор заслуговує
присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності
13.00.02 – теорія та методика навчання (образотворче мистецтво).

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри образотворчого мистецтва

Полтавського національного педагогічного

університету імені В.Г. Короленка



Handwritten signature of the official opponent.

Ю.А.Мохірєва

